NITO

Helse- og omsorgsdepartementet

18.12.2021

Vår ref. Sine Emborg Tolfsen Deres ref.

NITOs budsjettinnspill for 2023

NITO – Norges Ingeniør- og Teknologorganisasjon er Norges største organisasjon for ingeniører og teknologer med over 96 000 medlemmer i alle sektorer.

NITOs medlemmer innen helse og helsenæringer arbeider i helseforetakene, statlig, kommunal og privat sektor. Bioingeniørene utgjør den største medlemsgruppen. I tillegg organiserer vi medisinsk teknisk personell, ortopediingeniører, perfusjonister, radiografer, stråleterapeuter, bioteknologer, mekatronikk-ingeniører, IKT-ingeniører, logistikkingeniører og mange andre.

Koronapandemien har vist at bioingeniører og medisinsk teknisk personell er svært viktige for landets helseberedskap. God beredskap innebærer tilgang på tilstrekkelig kompetent personell. Norge har ikke vært godt nok rustet for en pandemi på dette punktet og arbeidspresset på enkelte yrkesgrupper i helsetjenesten har vært enormt. Små yrkesgrupper som har virksomhetskritiske funksjoner, blir ofte oversett når det utarbeides beredskapsplaner. I framtidig beredskap må det rustes for at Norge har et tilstrekkelig antall IKT-ingeniører, bioingeniører og medisinsk teknisk personell.

Utdanning

Flere studieplasser innen bioingeniørfag

Det utdannes langt færre bioingeniører enn det samfunnet og arbeidslivet trenger. Både Statistisk sentralbyrå (SSB) og de regionale helseforetakene har over flere år meldt om stadig økende behov. SSB har estimert et behov for 2400 flere bioingeniører innen 2035. Andre rapporter Helsedirektoratet har mottatt estimerer enda større behov. For å klare å utdanne nok bioingeniører, må det samfunnskritiske nivået på studieplasser, kandidatmåltallet, trappes opp snarest mulig. Med dagens nivå på 224 studieplasser som Kunnskapsdepartementet mener er samfunnskritisk, vil det utdannes kun halvparten av det behovet tilsier.

NITO mener at Høyskolen Innlandet, som høsten 2021 startet bioingeniørutdanning med 30 studieplasser uten basistilskudd/bevilgning, må få fullfinansiert disse studieplassene. I tillegg bør det finansieres flere samfunnskritiske studieplasser ved andre høyskoler og universiteter. Dette må skje i samråd med studiestedene. Det vil også være behov for tilgang på relevante masteremner, master- og doktorgrader for de som ønsker å spesialisere seg.

Det må også vurderes økt utdanningskapasitet på studiene for ortopediingeniører, medisinsk teknisk personell og ikke minst helsesektorens økende behov for IKT-ingeniører.

Finansiering
Finansiering av utdanningene for bioingeniører, ingeniører og teknologer er ikke i tråd med de reelle kostnadene for de ulike studieprogrammene. Bioingeniørutdanningen er en ressurskrevende utdanning. Den skal utdanne kandidater, som blant annet skal settes i stand til å anvende avansert teknologisk utstyr. Studiet innebærer undervisning i laboratorier, og man må dele studentene opp i ulike grupper på grunn av den fysiske plassen som er tilgjengelig. Dette krever mer undervisningspersonell og økte lønnskostnader som gjør studiet kostbart. Videre fører rask endring i teknologi på laboratoriene at bioingeniørutdanningene oftere har behov for å fornye instrumentparken for å holde utdanningen arbeidslivsrelevant. Instrumentparken er også ressurskrevende å drifte og vedlikeholde. For å opprettholde kvalitet og relevant undervisning, må det bevilges mer penger i statsbudsjettet for å finansiere slike utdanninger.

Praksisplasser
Tilgangen til praksisplasser er sannsynligvis den enkeltfaktoren som har mest å si for dimensjonering av bioingeniørutdanning og de fleste andre helse- og sosialfagutdanninger. Praksisplasser er en tydelig flaskehals for flere utdanninger. For å kunne øke antall studieplasser, trenger man også mange flere praksisplasser. Utdanningene må i økende grad sende studenter til andre byer. Det gir økte kostnader til reise og opphold for studiestedet, som det ikke kompenseres for.

Generelt

Nok personell med riktig kompetanse
NITO har lenge etterlyst nasjonale planer for rekruttering og kompetanseutvikling innen helse. Det er viktig å utarbeide en forpliktende plan for rekruttering av alle relevante profesjoner, ikke kun for de største yrkesgruppene. Mange bioingeniørstillinger blir ikke besatt av bioingeniører på grunn av for liten tilgang. NITO har forventinger til at den nye helsepersonellkommisjonen, som skal «fremme tiltak for å utdanne, rekruttere og beholde kvalifisert helsepersonell over hele landet", omfatter alle de små helseprofesjonene samt ingeniører og teknologer, som arbeider innen helse, men som ikke er helsepersonell. Nedsettelsen av en helsepersonellkommisjon er et viktig steg i riktig retning, men også andre grupper enn helsepersonell er viktig for å oppnå en velfungerende helsetjeneste. Kommisjonen må derfor se på alle relevante profesjoner.

Det må legges til rette for at ansatte i helsesektoren kontinuerlig kan tilegne seg ny kunnskap for å bli rustet til å ta i bruk ny teknologi i en sektor som er i stadig utvikling. Det må derfor satses på kompetanseheving blant de ansatte, og det må tilføres midler som gjør det mulig å sende ansatte på kurs. Dette bidrar til at personell holder seg oppdaterte innen sitt fag, og motivasjonen for arbeidet blir høyere. Ledere, styremedlemmer og ansatte i helsesektoren må ha tilstrekkelig teknologisk og digital kompetanse.

Det er viktig at arbeidsgiver legger til rette for etter- og videreutdanning og etablerer kompetanseplaner for den enkelte. Virksomheter som i liten grad satser på kompetanseheving blant de ansatte hindrer god utvikling og innovasjon. Virksomheter som satser på kompetanse, har mindre utfordringer med rekruttering.

Tilstrekkelig areal for økt kapasitet på laboratorieanalyser
Det har i flere år vært etterlyst mer areal til laboratoriene på sykehusene. Pandemien har forsterket dette ytterligere. Det er behov for plass til avansert, teknisk utstyr og store automasjonslinjer,

helsepersonell og studenter i praksis samt mulighet for å ivareta smittevernpålegg (avstand mellom ansatte). NITO ber derfor Helse- og omsorgsdepartementet sørge for at det i framtidige byggeprosesser tas hensyn til laboratorienes behov for tilstrekkelig areal.

Med vennlig hilsen

Trond Markussen
President

Steinar Sørlie
Generalsekretær